

Розділ 1

ЕВОЛЮЦІЙНІ ЗМІНИ В ПАРАДИГМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЇЇ ПОДАЛЬШИЙ ГЕНЕЗИС

УДК 331:657

Бондар М.І.,

д.е.н., професор,
декан обліково-економічного факультету,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

Єршова Н.Ю.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри економічного аналізу та обліку,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний
інститут»

МОДЕЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ ЗІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В ІННОВАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Перехід у століття інноваційної економіки, поглиблення світових глобалізаційних процесів, посилення конкуренції за ринки збуту до агресивного рівня актуалізують проблему формування фахівців зі стратегічного управлінського обліку з метою забезпечення менеджменту якісною обліково-аналітичною інформацією при прийнятті стратегічних управлінських рішень. Система стратегічного управлінського обліку належать до того типу систем, які сильно залежать від персоналу: від ступеня його підготовки, умінь і навичок, психофізіологічного стану. Необхідно зазначити, що потреба в діяльності фахівців зі стратегічного управлінського обліку обумовлена також важливістю обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління підприємства як інформаційно-забезпечуючого процесу, що уможливило змодельовати зміст діяльності фахівців зі стратегічного управлінського обліку в інноваційній економіці:

- формування особливо важливої, у т.ч. конфіденційної стратегічної інформації при прийнятті конкретних управлінських рішень;
- формування єдиного інформаційного простору для всіх підсистем;
- забезпечення системи обліково-аналітичних звітів;
- забезпечення узгодженості інтересів зацікавлених груп у процесі розробки стратегічних рішень;
- забезпечення оцінювання стратегічного розвитку підприємства;
- усунення інформаційних бар'єрів при взаємодії між підрозділами підприємства;
- контроль за збереженням та ефективним використанням інформації.

Фахівці зі стратегічного управлінського обліку мають взаємодіяти з іншими фахівцями, які забезпечують процеси стратегічного управління, тому мають бути наділені певними специфічними правами, наприклад: доступом до всієї

інформації, в тому числі і до інформації конфіденційного характеру; правом підготовки своєї особливої думки з аналітично обґрунтованими застереженнями; правом відстрочення прийняття рішення з метою його професійної підготовки. Регламентация такої співпраці може бути здійснена на основі Методичних рекомендацій щодо функціональних обов'язків фахівця зі стратегічного управлінського обліку.

Зміст діяльності формує профіль якостей фахівця зі стратегічного управлінського обліку, необхідного підприємству, функціонуючому в інноваційній економіці і який виглядає так:

1) цінності – прагнення до інновацій; стратегічного, креативного мислення; відкритість;

2) якості характеру – лідерство і гнучкість; впевненість у собі; готовність до змін; уміння орієнтуватись у нестандартних ситуаціях та умовах; системність, здатність до самонавчання, об'єктивність, чесність;

3) навички – володіння всіма навичками, вміннями, необхідними в бухгалтерській професії; здатність до самостійного пошуку інформації відповідно до управлінської проблеми, яка виникає на підприємстві;

4) знання – системне уявлення про структуру та тенденції розвитку вітчизняної та світової економіки; розуміння різноманіття економічних процесів в сучасному світі; знання, необхідні в бухгалтерській професії.

Завдання стратегічного управлінського обліку обумовлюють формування факторів, що впливають на діяльність фахівця зі стратегічного управлінського обліку та формування векторів профілю його якості. Проаналізувавши перелік завдань, які подані у табл. 1, пропонуємо чотирьохрівневу модель організації діяльності фахівця зі стратегічного управлінського обліку з виділенням специфічних факторів, що впливають на його діяльність на кожному рівні (табл. 1).

Таблиця 1

Фактори, що впливають на діяльність фахівця зі стратегічного управлінського обліку в інноваційній економіці

Рівень організації діяльності	Фактори
Персональний	Психологічний тип особистості, культурний рівень, рівень освіти, тип взаємин з керівником, підлеглими, колегами, здатність до самонавчання і саморозвитку
Локальний	Структура бухгалтерської служби, комунікації з іншими підрозділами, з експертами, регламенти, стандарти та інструкції, внутрішньофірмове комп'ютерне середовище
Національний	Система нормативного регулювання, саморегульовані професійні організації, періодичний друк, система освіти та підвищення кваліфікації, система атестації, етичні норми, виставки, конференції, конкурси
Міжнародний	Міжнародні стандарти фінансової звітності, кодекс етики, діяльності міжнародних професійних організацій, міжнародні стандарти освіти

Примітка: розроблено авторами

На персональному рівні нам бачиться проблема, пов'язана з формуванням компетентнісної моделі фахівця зі стратегічного управлінського обліку. Так, компетентність фахівця зі стратегічного управлінського обліку є інтегрованою властивістю, що складається з низки взаємопов'язаних компетенцій, які включають здатність актуалізувати наявні власні можливості для ефективного виконання професійних обов'язків, достатній рівень фундаментальних знань і вмінь, високий рівень інформаційної компетентності, наявність розвинутих аналітичних здібностей, адекватну самооцінку, самоефективність, володіння ефективними комунікативними технологіями. На персональному рівні важливим є тип взаємин із керівником, підлеглими, колегами, тобто рівень корпоративної культури. Формування культури – це формування системи цінностей, які поділяє колектив підприємства. При корпоративній культурі формальні організаційні положення, спрямовані на досягнення цілей підприємства, є елементом організаційної культури, її артефактом, що і визначає високу ефективність такого підприємства. Корпоративна культура є важливим фактором, який впливає на діяльність фахівця зі стратегічного управлінського обліку: пріоритет загальних, колективних цілей у системі управління; тісна ув'язка особистих відносин і успіху працівника з процвітанням усієї організації; колективна зацікавленість у виконанні роботи; групова, корпоративна система цінностей сприяють підвищенню ефективності кадрового забезпечення стратегічного управлінського обліку на підприємстві.

На локальному рівні факторами, які впливають на діяльність фахівця зі стратегічного управлінського обліку є структура бухгалтерської служби, комунікації з іншими підрозділами, з експертами, регламенти, стандарти та інструкції, внутрішньофірмове комп'ютерне середовище. Так, причиною відсутності взаєморозуміння і взаємодії, наявності конфліктних ситуацій може бути нерозуміння специфіки роботи кожного структурного підрозділу. Вихід із ситуації – проведення комплексного бізнес-тренінгу, спрямованого на формування здатності до командної роботи.

На національному рівні такими факторами, що впливають на діяльність фахівця зі стратегічного управлінського обліку, можуть бути і система нормативного регулювання, діяльністю саморегульованих професійних організацій, періодичний друк, система освіти та підвищення кваліфікації, система атестації, етичні норми, виставки, конференції. Аналіз різних матеріалів у мережі Інтернет свідчить, що існує величезна кількість бізнес-шкіл, які пропонують велику різноманітність навчальних програм з управлінського обліку.

На міжнародному рівні такими факторами, що впливають на діяльність фахівця зі стратегічного управлінського обліку, можуть бути Міжнародні стандарти фінансової звітності, Кодекс етики, діяльності міжнародних професійних організацій, міжнародні стандарти освіти.

Таким чином, у сучасних умовах сфера діяльності фахівців з управлінського обліку значно розширилася, збільшився перелік вимог до рівня спеціальних знань і вмінь, що пов'язано із розширенням змісту їх діяльності. Моделювання змісту діяльності фахівців зі стратегічного управлінського обліку

довело, що він є партнером керівництва в процесах планування, оцінюванні результатів діяльності, контролю, який надає менеджерам інформаційну підтримку при прийнятті стратегічних управлінських рішень.

УДК 657.37-021.411:658.1

Безверхий К.В.,
к.е.н., докторант кафедри обліку і оподаткування,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ЗАВДАННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Реалізація фундаментальних основ формування інтегрованої звітності, що закладені Міжнародними основами інтегрованої звітності (The International <IR> Framework, далі – I<IR>F) [1] потребує розробку завдань інтегрованої звітності суб'єктів господарювання. Завдання інтегрованої звітності, які розкривають її мету необхідні тому, що, на сьогодні, їх не існує. Тому, актуальним питанням є визначення завдань інтегрованої звітності.

Огляд наукових праць дозволяє узагальнити існуючі наукові підходи до визначення завдань інтегрованої звітності (табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл пропозицій авторів [2–6] щодо завдань інтегрованої звітності

№ з/п	Завдання інтегрованої звітності підприємства	Частка, у % науковців, що пропонують відповідні завдання інтегрованої звітності
1	Задоволення потреб інвесторів	40
2	Відображення зв'язку між стійкістю бізнесу і його економічною стійкістю	40
3	Створення умов для зв'язаного та ефективного підходу до корпоративної звітності	40
4	Підтримка інтегрованого мислення при прийнятті рішень	40
5	Посилення підзвітності капіталів і розуміння взаємозалежності між ними	40
6	Встановити взаємозв'язок між результатами основної діяльності підприємств і її численними наслідками	40
7	Об'єднання та стандартизація різних форм нефінансової звітності, інтеграція фінансових і нефінансових показників	20
8	Створення інноваційних елементів забезпечення формату звітності	20
9	Зміщення акцентів у показниках з короткострокових до довгострокових	20
10	Надання інформації для розподілу фінансового капіталу	20

Завдання інтегрованої звітності у працях авторів і власні пропозиції наведено в табл. 2.